

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI

autorka práce: Mina Safai
téma práce: California Electricity Crisis 2001
autor posudku: PhDr. et Mgr. Kryštof Kozák, PhD., Institut mezinárodních studií, FSV UK
datum: 16. června 2011

Předložená práce Mina Safai se zabývá problematikou energetické krize v Kalifornii v roce 2001. V úvodní části autorka nejprve pečlivě představí svůj výzkumný záměr včetně relevance tématu a hlavních tezí. Poté podrobně popisuje situaci v energetice v Kalifornii a proce její deregulace, jak probíhal v 90. letech 20. století. Následuje kapitola věnovaná samotné krizi a jejím komplexním příčinám. Závěrečná kapitola pak zasazuje problém do širších úvah ohledně energetické bezpečnosti a vyvozuje hlavní ponaučení, které si z vývoje v Kalifornii můžeme odnést.

Celkově je práce velmi detailně zpracovanou případovou studií ke komplexnímu a aktuálnímu tématu energetické bezpečnosti. Z metodologického hlediska je velkým přínosem úvodní část práce, ve které je patrná snaha o vědecké uchopení tematiky v souladu s doporučenými metodami v sociálních vědách. Autorka také podrobně mapuje a kriticky hodnotí existující literaturu k příčinám krize, aby mohla navázat na relevantní poznatky jiných autorů. Samotná práce má poměrně logickou strukturu. Vzhledem k tomu, že se jedná o případovou studii, tak je práce z velké části deskriptivní, teprve v závěru se autorka pokouší o analytější přístup. Charakter a komplexnost problému tento přístup ospravedlňují.

Z obsahového hlediska je hlavním přínosem práce, že poměrně přehledně představuje velmi složitý systém zajišťování energetických potřeb v Kalifornii, do kterého vstupuje řada soukromých, státních i federálních orgánů. Autorka se dokázala v systému vztahů mezi jednotlivými institucemi zorientovat a tyto znalosti pak využít při analýze hlavních příčin energetické krize. Práci je tak možné doporučit jako přehledovou pro seznámení s hlavními mechanismy fungování státní energetické politiky.

Politické aspekty předkládaného problému jsou však pouze naznačené, v práci jsou dva guvernéri Kalifornie uvedeni jako klíčoví aktéři, nicméně jejich úloha není nijak dále rozvedena.

Vzhledem k tomu, že právě zásahy státu do trhu s energií jsou předmětem zkoumání, tak by tato otázka zasluhovala větší pozornosti. Práce obsahuje i některá dostatečně nevyargumentovaná tvrzení, například že krize závažně poškodila image soukromých firem v USA (str. 9). Hlavní tezí práce přitom je, že hlavním viníkem byla nedostatečně připravená deregulace, role firem parazitujících na vzniklém systému je zmíněna spíše okrajově. Dobře zdokumentovaný případ společnosti Enron však mohl být v tomto ohledu zmíněn podrobněji. Dalším méně vysvětleným tvrzením je, že jaderné elektrárny jsou v Kalifornii nerentabilní. Z hlediska energetického mixu je to poměrně důležité tvrzení, a bylo by proto vhodné vysvětlit, co přesně způsobuje jejich nerentabilitu v tomto kontextu. Zařazení výňatků ze zpráv o stavu Unie sice není samo o sobě chybou, nicméně do celkového konceptu práce bez podrobnějšího komentáře úplně dobře nezapadá. Nesouhlasil bych v této fázi s autorčíným závěrem, že krize z roku 2001 je zásadním předělem v prezidentské rétorice na téma energetické bezpečnosti, které se objevuje už mnohem dříve. V závěru práce by bylo vhodné alespoň naznačit, jakým konceptuálním směrem se po krizi z roku 2001 energetická politika Kalifornie ubírala a jestli alespoň rámcově odpovídá doporučením, která autorka formuluje. Aplikace konceptu energetické bezpečnosti je sice vhodná, nicméně by bylo dobré teoretičtěji vymezit, v čem se kalifornská krize koncepčněji lišila od jiných hrozeb tohoto charakteru.

Práce je po formální stránce na poměrně dobré úrovni. Text podle všeho sice prošel korekturou, některá problematická spojení tam ale stejně zůstala. Autorka občas používá trochu podivnou anglickou stylistiku a výrazy, které by ještě podrobnější redakční práce snadno odstranila. Na str. 9 je například „government who is supposed“, na str. 12 najdeme „elements that contributed emergence of energy crisis“, na str. 6 „supply constitutes for 10,7% of world’s total“, na str. 15 dokonce „problematuque“ či „the affects of“ místo „effects“, „is clearly explains“. Autorka také překládá restrukturalizaci jako „restructure“, přičemž vhodnější by bylo „restructuring“.

Nedostatky tohoto typu naštěstí nejsou příliš časté, nicméně na několika místech může dojít k celkovému nepochopení myšlenky. Na str. 35 je „wholesale price - \$19.73“, což může vyvolávat konotace záporného čísla, výraz „the backbone of the electricity crisis“ na str. 48 je také dost nejasný, podobně jako „plant sitting“ na str. 49. Věta „Many representatives of the realism school in the United States are baking an active foreign policy to guarantee the import of energy resources.“ ze str. 53 také vyvolává trochu matoucí dojem, stejně jako „a side effect of male policy regulation by federal and state authorities“ na téže stránce.

Celkově se však jedná o nadprůměrně detailně zpracovanou diplomovou práci, která přináší podrobnou analýzu komplexního problému. Práce splňuje formální a technické požadavky kladené na diplomovou práci, proto ji doporučuji k obhajobě. Z hlediska zpracování obsahu má práce potenciál být hodnocena i výborně, nicméně kvůli výše uvedeným koncepčním i stylistickým nejasnostem navrhuji hodnocení **velmi dobře až dobře** v závislosti na výsledku obhajoby. Práci doporučuji po podrobných redakčních úpravách i k publikaci.

Při obhajobě navrhuji položit otázku na vývoj energetické politiky v Kalifornii od krize v roce 2001, respektive jak odpovídá autorčiným závěrům a doporučením. Autorka by též mohla rozvést politické aspekty předkládaného problému, které v práci nejsou dostatečně zpracovány. Podobně by autorka mohla podrobněji vysvětlit i komparativní srovnání se situací ve Velké Británii, kde měla deregulace úspěšnější průběh, což je v práci také pouze naznačeno.